

Elfogult írás borról, trombitáról

avagy csendes kötekedés egy Márai félmondattal

Szeretem a bort. Az ízét, a színét, a hangulatát.... Meg trombitálni is szeretek. Nem is tudom miért.

Mostanában viszonylagos rendszerességgel iszogatam a különböző minőségű, sűrűségű, de inkább világosabb árnyalatú borokat. Mint ahogy rendszeresen ékezem is, és ezt nem véletlenül tettem hozzá, ugyanis a két dolog szorosan összefügg. Viszont a fennmaradó időben úgyszólván teljes rendszerességgel hallgatom – egyéb hangok mellett – a különböző korú, tehetségű és változó felkészültségű trombitások hangjait. Iszogatás, hallgatgatás közben egyre jobban felerősödik bennem az érzés, hogy a boroknak és a trombitahangoknak – illetőleg az érejük folyamatának – közös jellemzői vannak, mondhatnám egy tőről fakadnak. A szép trombitahang úgy érik, mint a jó bor.

Itt egy pillanatra megállok, mert ez a megállapítás sokaknak érthetetlen, de legalábbis mehökkentő lehet. Természetesen vannak érveim is, de mielőtt belefognék ennek ismertetésébe, hadd ajánljak egy Torelli trombitaszónátát, természetesen megfelelő minőségű előadásban, és mellé egy pohárka 4-5 éves tokaji hárslevelűt. Ezek egyidejű élvezete, tudom, megkönnyíti a dolgomat.

Amíg hang és ital egymásra találva összeérik és eléri az általam remélt hatást, addig hadd tegyek fel egy célirányos kérdést, vajon mi szól szebben egy trombitánál? Eláru-lom, természetesen két trombita. S ha mellé még egy kis jó bor is jut, az már szinte túl-zás a jóból.

Úgy érzem, most már tényleg belekezdhetek érvelésembé, melynek keretét két szálon futó eseményjáték adja.

A kipréselt szőlő – zavaros színű lé – hordóba zárva lekerül a pincébe.

Leendő trombitásunk kézbe kapja első hangszerét – egy sok április 4.-ébe, szovjet himnuszokba belefáradt trombitát – és fogást keres rajta.

A must – méltó neve a zavaros lének – megmozdul, és ettől még jobban összezavarodik

Emberiünk megtalálja a fogást és szájához préseli hangszerét.

A folyadék dolgozni kezd, hangot ad és gázokat bocsát ki.

Ifjú emberünk úgyszintén.

A gazda reménykedik, de fél a találkozástól, csak gázálarccal merészkedik le a pincébe.

A család a konyhába menekül, a szomszédok válságstábot alakítanak, a környező patickában hiánycikké válik a fildugó.

A mustból murci lesz, de tovább dolgozik, tisztul, fényesedik a teste.

Hősiink, névváltoztatás nélkül, ám fújja, fújja, hangszerét. Fényesedik a trombitája és tisztulnak a hangjai.

A gazda álarc és tanuk nélkül megközelíti a hordót és belekóstol. Opálos színű edes-karcos, harmónia nélküli ital. Névtelen. Már nem murci, még nem bor. De a legfontosabb íztónus, a kesernyés manduláé már beleérezhető. A gazda, a még szegényes jelenben is megérzi a szomszéd borász majdani irigykedését.

A család kimerészkedik a konyhából, meglazítják fildugóikat, és – micsoda meglepetés? – a még kaparósan érces hangok ismerős dallammá állnak össze – az Aida bevonulási indulót vélik felismerni... Örömiük merész látomásba csap át. A gyermek talpig frakkban, a Zeneakadémia nagyterme zsúfolt, vezényel Ferencsik János.

A gazda tiszta fehér vászon inget vesz magára és levonul a pincébe. Megszívja az üveglopót és a pompás vértzetében felbukkanó újBOR hancúrozva kellei magát a gyertyafénynek, melyet átszűrve magán továbbvetíti a pince falára. A meg-megcsillanó nemes penész békésen tűri a fény vakítását, s a jól végzett munka tudatában tenyészik tovább a durvára faragott köveken... A diófa alá már jóelőre odakészített szomszéd gazdának csak a keserédes gratuláció marad.

A trombitás fellépő ruhát ölt és belép a nagyterem pódiumára. Megfújja hangszerét és a karcú hangok, fényesen, tisztán csillognak, mint az üveglopóba frissen felszívott ófurmint. A freskók díszítette koncertterem falai vígan játszadoznak a hanggyöngyökkel, hogy végül a legnemesebb formájukban kínálják oda a szomjas füleknek.. A fildugók ünnepélyes temetést kapnak.

Hát körülbelül ez az, amit – részletenként – borról, trombitáról gondolni, álmodni? szoktam, de leírni nem volt szándékom.

Nemrég azonban kezembe került egy Márai írás „Magyar borok” címmel. Ez nemcsak egy írás, hanem imádság, szent írás a borhoz, meg mindahhoz, ami a bort születésétől körülveszi, a cseperedő szőlőszemtől a diófa alatt csendes poharazgatás közben elszenderedett borvendég kihűlt pipapaparszáig.

Már az első mondatával jelzi Márai, itt nem akármiről lesz szó. „A bor férfidolog, csendesen kell beszélni róla ...”. Azután talán túlságosan is elveti a sulykot, mikor súlytalanná téve eddigi munkásságát kifejti, hogy az egész élete, cselekedetei csak felkészülést arra a felkent pillanatra, mikor egy félreeső, lankás vidéken megbúvó borpince tulajdonosa lesz. A folytatást személyes kedveskedésnek is vehetném „... a tiszta borhoz egyszerű, tiszta harapnivaló szükséges.... mikor a pincém meglesz a soroksáriak megint fehér cipót sütnék...” Nincs az a nemes konyak, amiről szebben és igazabban írtak volna, mint Márai – a fröccsről. „...csodálatos bölcs és óvatos vegyülék, mely elég tömény ahhoz, hogy sarkallja a borozgató férfi képzelőerőjét, s ugyanakkor eléggé szelídített, hogy ne ártson a nemesebb szerveknek...” Most tudva tudom – amit eddig is sejtettem – hogy koncertnapokon mi az ebédhez járó ideális ital.

Van azonban a későbbiekben egy félmondattal, és emiatt születik ez a balgató írás „...szüretre vendégeket hívok majd, akik nem szeretik a zenét, nem értenek a politikához, s tudnak hallgatni a diófa alatt...”. Hát ez az, amit, mint borkedvelő zenész, s ráadásul én is szoktam hallgatni a diófa alatt – kellő tisztelettel – de meg kell kérdőjelezem. .... Vagy mégsem? Visszaolvasva utolsó mondatomat, hogy a szokásos ékezhányokat pótoljam, rádöbbenek, nem kell megkérdőjeleznem semmit – hála a magyar nyelv idegenek számára bizonyára gyötrő, de gyönyörű kiismerhetetlenségének – csak be kell fejeznem Márai mondatát.

.....szüretre vendégeket hívok majd, akik nem szeretik a zenét, nem értenek a politikához s tudnak hallgatni a diófa alatt aranyaszú színű lány trombitahangokat....

Hát ennyi... és akkor kis idő elteltével már úgyis kideríthetetlen lesz, hogy a trombita hangját isszák, vagy a bort hallgatják.

Szóval Márai és az én óhajom szerint is : h a l l g a t n a k – és h a l l g a t n a k .

Budapest, 2002. április